

Riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier ur ett rättsligt perspektiv

En presentation från E-delegationen
Johan Bålman



E-delegationen



E-delegationen



E-delegationen



Myndigheterna medverkar på olika nivåer

- **Delegationen beslutar**
 - generaldirektörerna
- **Arbetsgruppen bereder**
 - IT/utvecklingschefer
- **Projektgrupper**
 - Kanalstrategi, webbutveckling, m.m.
- **Expertgrupper**
- **Sekretariatet**
 - leder projekt- och expertgrupper, skriver betänkanden



E-delegationen



E-delegationen- e-förvaltning

- **Ta fram strategi**
- **Koordinera utvecklingsprojekt**
- **Följa upp effekter**
- **Bistå regeringen i internationellt arbete**
 - Delrapporter 2 ggr/år
 - Slutrapport senast den 31 december 2014
 - Tilläggsdirektiv
 - öppen data (PSI)
 - sociala medier



E-delegationen



Direktiv

- Delegationen ska ta fram riktlinjer för statliga myndigheters användning av sociala medier, t.ex. Facebook och Twitter.
- Särskilt beakta rättsliga aspekter på sådan användning
- Samråda med Datainspektionen och Riksarkivet.
- Expertgruppen för juridiska frågor



E-delegationen



SVERIGES OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Vad behövs

- Klargöra ändamålet
- Myndigheten ↔ Anställda
- Identifiera rättsliga krav
 - Åstadkomma en god offentlighetsstruktur
 - Gränsen mellan service och handläggning
 - motverka olämpliga/olagliga inlägg
- Resurser och rutiner för uppsikt



E-delegationen



SVERIGES OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Riktlinjer

Utgångspunkten är

- egenskaperna hos
- sociala medier, och
- hur myndighet
- använder mediet



E-delegationen



SKÅNSKA ÖSTERGÖTLIGA
LÄNSSTYRELSEN

Sociala medier - Olika egenskaper

Ensidigt eller ömsesidigt

Går att ställa in ibland

Användningen kan styras



E-delegationen



SKÅNSKA ÖSTERGÖTLIGA
LÄNSSTYRELSEN

Användning

1. Ut, Dialog, In
2. Ökad tillgänglighet
3. Nå särskilda grupper
4. Individen eller innehållet i centrum
5. Ansluta till en tjänst eller bygga nytt



E-delegationen



SVÄLBERGS ÖRTENTLIGA
UTREDNINGAR

Kravspecifikation

Bedöm

- Författningskraven för medverkan i ett socialt medium
- Resurskraven

Teknisk och funktionell kravställande

- inklusive säkerhetskraven



E-delegationen



SVÄLBERGS ÖRTENTLIGA
UTREDNINGAR

Avtalet?

- **Läs avtalet**
 - vissa villkor kan
 - vara svåra att uppfylla
- **Alternativ**
- **Gör en riskbedömning**
- **Vad kostar det?**



E-delegationen



Vilket är ändamålet?

- **En myndighet agerar utifrån givna lagar och andra författningar**
 - **Ett kommunikationsbehov ska tillgodoses**
 - **Bedöm:**
 - verksamhetskraven och behovet
- **Ange ändamålet i det sociala mediet**



E-delegationen



Ändamål?

- Twitter
 - **Socialstyrelsen skriver i profilen "Har du frågor till oss? Mejla socialstyrelsen@socialstyrelsen.se".**



E-delegationen



Ansvar?

- Myndigheten har ansvar för vad som skrivs på Facebook, chattar och andra forum som myndigheten själv använder
- Privatpersoner kan börja diskutera sinsemellan
- Krav på att kunna ha uppsikt över och åtgärda inlägg som strider mot lagstiftningen
- Även tillhandahållaren har sitt ansvar och den som lämnar kommentaren sitt!



E-delegationen



Myndigheten - Anställda

- Det som anställda gör privat ingår inte i Delegationens uppdrag, men ...
- Det behövs interna regler för att skilja på när myndigheten uttalar sig och när anställda gör det privat.
 - a. vad gäller när anställda använder arbetsgivarens datorer för privata syften?
 - b. vem får uttala sig för myndighetens räkning
 - får det ske från ett privat konto eller inte?
 - var tydlig om att det är myndigheten som uttalar sig
 - använd och var rädd om logotypen



E-delegationen



SKÅNSKA ÖSTERGÖTLIGA
LÄNSSTYRELSEN

Författningar

- Tryckfrihetsförordningen
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
- Arkivlagen (1990:782)
- Förvaltningslagen (1986:223)
- Lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor
- PuL (1998:204), (ev.registerförfattningar)



E-delegationen



SKÅNSKA ÖSTERGÖTLIGA
LÄNSSTYRELSEN

Författningar

- Skadeståndslagen (1972:207)
- Lagen om (2003:389) om elektronisk kommunikation



E-delegationen



TF

- **Inkommen**
 - när annan har gjort den tillgänglig för myndigheten så att det är möjligt för den att med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar överföra till läsbar form.
- **Upprättad**
 - av myndigheten expedierad, t.ex. utlagd på ett social medium



E-delegationen



Biblioteksregeln, 2 kap. 11 § TF - ej allmän handling

...om det annars vore inkommen handling...

- **Upptagningar som myndigheter använder på samma sätt som ett bibliotek och som tillhandahålls av andra än svensk myndighet**
- **Gäller ofta det som en tjänsteman får del av via sin omvärldsbevakning i tjänsten**



E-delegationen



SVALLBERGS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

TF och handlingsoffentligheten

- **Allmän handling ska på begäran lämnas ut**
 - på stället och utan avgift, genast eller så snart det kan ske
 - som kopia mot särskild avgift (fr. o. m. 10 sidor)



E-delegationen



SVALLBERGS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) 4 kap.

- **God offentlighetsstruktur (1 §)**
 - kunna lämna ut med skyndsamhet
 - skilja på allmänna och andra handlingar
 - beakta enskildas behov av att söka bland allmänna handlingar
 - sekretesskyddet ska kunna upprätthållas
- **Beskrivning av en myndighets allmänna handlingar (2 §)**



E-delegationen



OSL 5 kap.

Registreringsskyldighet (diarieföring) om inte:

- **kan hållas ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om de har kommit in eller upprättats (dock inte sekretess)**
 - jfr god offentlighetsstruktur
 - **uppenbart av ringa betydelse för myndighetens verksamhet**
- **Inga sekretesskyddade uppgifter! Håll i ordning!**



E-delegationen



Arkivlagen

- **Allmänna handlingar *ingår i myndighetens arkiv* och ska bevaras**
 1. Överföring till eget medium – Bush/Obama
 2. Ögonblicksbild eller versionshantering
 - RA-FS 2009:2
 - Exit-strategi?
- **Kan och bör uppgifterna gallras?**
 - jfr RA-FS 1997:6 för handlingar av ringa eller tillfällig betydelse för myndighetens verksamhet
 - skriv ett gallringsbeslut (tillämpningsbeslut)
 - behoven för rättskipning, förvaltning och forskning måste beaktas

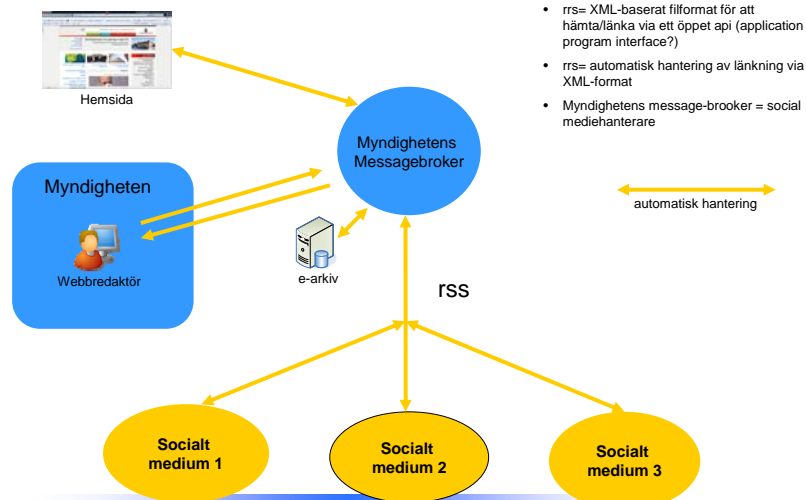


E-delegationen



SVERIGES OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Länka genom rrs (=XML) till eget medium, t.ex. en arkiveringstjänst



E-delegationen



SVERIGES OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Förvaltningslagen Service ↔ Handläggning

- **Service kan, men behöver inte tillhandahållas via sociala medier**
 - **"Servicefrågor" måste besvaras oavsett medium**
 - **FL innehåller särskilda krav vid ärendehandläggning**
 - **Ärenden kan "anhängiggöras" via ett socialt medium**
 - Måste tas om hand
 - **Sociala medier kan användas för att hämta in information i ärenden av "generell natur"**
- **Rutiner behövs för att hantera "ärenden"**
- **Inga enskilda ärenden**



E-delegationen



SKÅNSKA ÖSTERGÖTLIGA
LÄNSSTYRELSEN

Lagen om elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen)

- **Öppen funktion för chat, insändare eller diskussioner**
- **Ej myndighetsinternt**
- **Uppsiktskyldighet – ta bort vissa meddelanden**
 - hets mot folkgrupp, uppvigling, barnporr, olaga våldsskildring och intrång i upphovsrätt
- **Informera om**
 - myndighetens "identitet" och,
 - I vilken utsträckning blir inkomna meddelanden tillgängliga för andra användare
- **Böter eller fängelse**



E-delegationen



SKÅNSKA ÖSTERGÖTLIGA
LÄNSSTYRELSEN

Personuppgiftslagen (PuL)

- **Datainspektionen tre tillsynsärenden**
⇒ **Informationsblad**
- **Myndigheten är personuppgiftsansvarig**
 1. alltid för sina egna meddelanden
 2. i vissa fall även för andras meddelanden
 - hur mycket kan myndigheten påverka?
 - kan meddelanden tas bort?
- blogg och Facebook – ja,
- Twitter - nej
 - Även den enskilde och tjänsteleverantören har ett ansvar



E-delegationen



SVERIGES OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

PuL

- **Missbruksregeln (5 a §) får tillämpas**
 - för behandling av personuppgifter som inte ingår i eller är avsedda att ingå i en samling av personuppgifter som har strukturerats för att påtagligt underlätta sökning eller sammanställning av personuppgifter
- **den registrerades personliga integritet får dock aldrig kränkas**



E-delegationen



SVERIGES OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

PuL

- **5 a § gäller bl.a. i stället för reglerna om**
 - Grundläggande krav – uppgifternas kvalitet
 - När behandling är tillåten (samtycke?)
 - Känsliga personuppgifter
 - Lagöverträdelser och personnummer
 - Information och registerutdrag



E-delegationen



SKÅNSKA ÖRTENTLIGA
UTREDNINGAR

PuL, 5 a §

Bestämmelser som ändå ska tillämpas

- **säkerhetsbestämmelserna**
- DI:s rätt till tillsyn
- **skadestånd** och
- straff



E-delegationen



SKÅNSKA ÖRTENTLIGA
UTREDNINGAR

PuL forts. uppsikt, skadestånd

- **Risken för ”känsliga uppgifter” påverkar övervakningsbehovet**
- **Omodererat i förväg riskerar skadestånd, därför**
 - informera om
 - **syftet** med tjänsten
 - för vilka ändamål **kommentarsfunktionen** är tänkt att användas
 - vilka typer av kommentarer som **inte får förekomma**, och
 - **vad som händer** om enskilda inte följer rekommendationerna
 - uppmana enskilda att anmäla behandling i strid med PuL till myndigheten och tjänsteleverantören



E-delegationen



Skadeståndslagen (1972:207)

Skadeståndsskyldighet vid felaktiga upplysningar eller råd, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl. Därvid ska särskilt beaktas (3 kap. 3 §).

- **Inga ärenden om enskilda i sociala medier**



E-delegationen



Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

- **Webbplatser där cookies används och som är allmänt tillgängliga**
- **Informationsskyldighet om**
 - att webbplatsen innehåller cookies,
 - för vilket ändamål cookies används och
 - hur användaren kan hindra cookies.



E-delegationen



SVALTENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Slutord

- **Klara ut ändamålet?**
- **Vem uttalar sig? myndigheten eller en anställd?**
 - Hur framgår det?
- **Allmänheten måste tydligt informeras om**
 - att de är hos en myndighet
 - myndighetens ändamål med det sociala mediet, samt
 - vad som händer om enskilda inte följer "rekommendationerna"
- **Rutiner för hantering av allmänna handlingar**
- **Inga sekretesskyddade uppgifter**
- **Hur ska uppsiktskravet tillgodoses?**



E-delegationen



SVALTENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Följ oss...

- www.edelegationen.se
- www.edelegationen.ning.com
- www.facebook.com/edelegationen
- www.twitter.com/edelegationen
- **Vi arbetar även med**
 - behovsdrivna e-tjänster
 - öppen data
 - vägledning för kanalstrategi och webbutveckling

johan.balman@finance.ministry.se

